

Végh Márton:

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kis falu a mai Újpest területén. A falu mellett, egy kis patak partján egy végvár állt, amelynek egy Szilas nevű férfiú volt a kapitánya. Róla szól ez a történet.

Még valamikor a török időkben a falu és a vár a budai pasa tulajdona volt. A pasa hatalmas adókkal sanyargatta a népet. Miután a falubeliek már nagyon megelegtek ezt, elhatározták, hogy nem fizetnek több adót. Amikor megérkeztek az adószedők, Szilas a falubeliek segítségével elkergette őket. Erre a budai pasa nagy sereget küldött ellenük, de ők felkészültek. Amikor megérkeztek a szpáhik és a janicsárok, a várból ágyútűzzel árasztották el őket. Már három napja zajlott az ostrom, amikor árulók révén az ellenség mégis bejutott a várba, amelynek udvarán folytatódott a harc. A török vezér éppen fel akart kapaszkodni az egyik bástyára, de Szilas észrevette, és magával rántotta őt a patakba. Bár a török vezér mellett Szilas is belefulladás a megáradt vízbe, a vezető nélkül maradt török sereget a magyarok kiűldözték az erődítményből.

Szilas vitéz tette emlékére a győztes csata után a falu lakosai a patakot Szilas-pataknak nevezték el. Később a várat ugyan lerombolták, de a patak még mindig őrzi a hős emlékét.

Vadnai Viktor

Bizonyára jártatok már a Szilas-patak partján, ám valószínűleg történetét még nem ismeritek. Ezt szeretném most elmesélni.

Valamikor hajdanában élt egy kis faluban a gödöllői dombok között egy jobbágyember. Szilasnak hívták, volt egy felesége s két gyermeke. Jó életük lett volna, ha a környéken élő boszorkány-hercegasszony nem átkozza meg földjeiket, s nem teszi tönkre a termést.

Egyszer Szilas elhatározta, hogy vagy kiegyezik a boszorkával, vagy csellel legyőzi. Elindult, de csak a közeli erdőbe kellett mennie, ahol a banyapalota állt. Szilas megállt az éjfékete kastély előtt. Ekkor mennydörgő hangot hallott:

- Látlak, Szilas! De ne hidd, hogy sikerrel jársz, ezután is sanyargatni foglak.

A férfi már tudta, hogy csak eszére s erejére számíthat. Beosont a kastély udvarába, kifigyelte, amikor a banya megsomjazott és a kút fölé hajolt, Szilas meglökte, s az beleesett. A jobbágy meg futott, ahogy a lába bírta.

Ám a boszorka szolgálói bosszút álltak úrnőjük halála miatt: feleségét és két szép gyermekét egy feneketlen gödörbe temették, ahol éhen pusztultak.

Mikor Szilas ezt megtudta, sírt éjjel-nappal, s halálba sírta magát ő is. Eltemették, de a sírást a föld alatt is folytatta. Hantjából friss forrás tört előre, melynek vize tovább folyt a Duna felé. Ebből szép kis patak lett, melyet Szilasról neveztek el.

Azóta évszázadok teltek el, ám Szilas még mindig sír, síratja feleségét, gyermekeit. S míg a férfi emléke él, addig a patak is folyini fog.

Illár Viktor:

Valamikor réges-régen Szilasligetben élt egy erdész, meg a felesége. Nagyon boldogok voltak, csak azon szomorkodtak, hogy nem volt gyermekük.

Egyszer az asszony egy szilfa alatt üldögélt, és búslakodott. A fa megszólalt:

- Ne szomorkodj, nemsokára fiad fog születni.

Így is lett, esztendőre fia született, s a fa tiszteletére Szilasnak nevezte el. A gyermek, ahogy nőtt, sokat játszott az erdőben, de egyszer csak eltévedt. Az anyja mindenhol kereste, de sehol sem találta. Keservesen sírva fakadt, és könnyeiből patak keletkezett.

- Ne sírj – szolt a patak-, csak kövess engem, és megtalálod a fiad. Az asszony megfogadta a tanácsot, meg is találta Szilast, boldogan ölelte magához a fiát.

Erről az esetről kapta a Szilas-patak a nevét, és máig is őrzi.